

Տենդախառն հարբուխի Պատուաստ

Ի՞նչ Պէտք է Գիտնաք

(Flu Vaccine, Live, Intranasal)
2013-2014

Many Vaccine Information Statements are available in Spanish and other languages. See www.immunize.org/vis
Հատ մը Պատուաստանիթերու Վերաբերող Տեղեկութեան Յայտարարութիւնները տրամադրելի են սպաներէն եւ այլ լեզուներով: Տե՛ս www.immunize.org/vis

1 Ինչո՞ւ պատուաստ ստանալ:

Տենդախառն հարբուխը («ֆլու») վարակիչ հիւանդութիւն է, որ ամէն ձմեռ կը տարածուի Միացեալ Նահանգներու մէջ սովորաբար Հոկտեմբեր եւ Մայիս ամիսներու միջեւ:

Հարբուխը կը յառաջանայ տենդախառն հարբուխի (influenza) ժահրէն եւ կրնայ տարածուիլ հազի, փոնգտոցի եւ մօտ շփման միջոցով:

Ուել մէկը կրնայ հարբուխով հիւանդանալ, բայց մանուկներու հարբուխով հիւանդանալու վտանգը ամենաբարձրն է: Ախտանշանները կը յայտնուին յանկարծակի եւ կրնան քանի մը օր տեւել: Անոնք կը ներառեն

- տենդ/դող
- կոկորդացաւ
- մկանային ցաւ
- յոգնածութիւն
- հազ
- գլխացաւ
- Քթի հոտում կամ քթի խցում

Հարբուխը կրնայ որոշ մարդոց շատ անելի տկար դարձնել, քան ուրիշները: Այս մարդոց խումբին մէջ կը մտնեն փոքրիկները, 65 եւ անելի տարիք ունեցողները, յղի կիներ եւ որոշակի առողջական խնդիրներ ունեցող անձեր. գործիւնակ՝ սրտի, թոքի կամ երիկամներու հիւանդութիւն կամ տկար ախտամերժային համակարգ ունեցողները: Հարբուխի պատուաստանիթը յատկապէս կարեւոր է այս մարդոց, ինչպէս նաեւ անոնց հետ սերտ շփում ունեցողներուն համար:

Հարբուխը կրնայ նաեւ յանգեցնել թոքատապը եւ գոյութիւն ունեցող առողջական խնդիրը անելի վատթարացնել: Ան կրնայ փոքրահարութիւն եւ նոպաներ յառաջացնել մանուկներու մօտ:

Ամէն տարի Միացեալ Նահանգներու մէջ հազարաւոր մարդիկ կը մահանան հարբուխէն, իսկ շատ շատերը կը տարուին հիւանդանոց:

Հարբուխի պատուաստը լաւագոյն պաշտպանութիւնն է որ մենք ունինք հարբուխէն եւ իր բարդութիւններէն: Հարբուխի պատուաստը նաեւ կօզնէ արգիլել մարդէ մարդ փոխանցող հարբուխը:

2 Հարբուխի ապրող, անգայտ պատուաստ՝ LAIV, Ռնգային Սրսկում (Live, attenuated flu vaccine—LAIV, Nasal Spray)

Կայ երկու տեսակի հարբուխի պատուաստ՝ Դուք կը ստանաք հարբուխի ապրող, անգայտ պատուաստ (կը կոչուի LAIV), որ կը սրսկուի ձեր քիթին մէջ: «Attenuated» կը նշանակէ տկարացած: Ժահրերը, որոնք կը

գտնուին պատուաստանիթի մէջ տկարացած են, այնպէս, որ անոնք ձեզ չեն կրնար թուլացնել:

Մէկ այլ պատուաստանիթը՝ «հարբուխի դէմ ներարկումը»՝ արուած պատուաստ է (չի պարունակէր ապրող ժահրը): Ասեղի ներարկումով կը տրուի զայն: *Այս պատուաստը նկարագրուած է առանձին՝ Պատուաստանիթին վերաբերող յայտարարութեան մէջ:*

Հարբուխի պատուաստը կը յանձնարարուի ամէն տարի: 6 ամսականէն մինչեւ 8 տարեկան փոքրիկները առաջին տարին պէտք է ստանան պատուաստի երկու դեղաչափ:

Հարբուխի ժահրերը միշտ կը փոխուին: Ամէն տարի հարբուխի պատուաստը այնպէս կը պատրաստուի, որպէսզի պաշտպանէ այն ժահրերէն, որոնք ամենէն շատ հաւանականութիւնը ունին այդ տարի հիւանդութիւնը յառաջացնելու: Մինչ հարբուխի պատուաստը չի կրնար արգիլել հարբուխի բոլոր տեսակները, անիկա մեր լաւագոյն պաշտպանութիւնն է հիւանդութեան դէմ: LAIV-ը կը պաշտպանէ հարբուխի 4 տարբեր ժահրերէ:

Պատուաստը ստանալէ ետք հարկաւոր է երկու շաբաթ ժամանակ, որպէսզի պաշտպանութիւնն ձեւաւորուի. պաշտպանութիւնը կը տեւէ քանի մը ամիսէն մինչեւ մէկ տարի:

Որոշ հիւանդութիւններ, որոնք հարբուխի ժահրէն չեն յառաջանար յաճախ սխալութեամբ կը նմանցուին հարբուխի հետ: Հարբուխի պատուաստը այս հիւանդութիւնները չարգիլէր: Անիկա կրնայ միայն հարբուխը արգիլել:

LAIV-ը կարելի է տրուիլ 2-49 տարեկան անձերուն, որոնց մէջ չեն մտնէր յղի կիները: Կարելի է ապահով կերպով տրուիլ այլ պատուաստանիթերու հետ միեւնոյն ատեն:

LAIV-ը thimerosal կամ այլ պահպանիչ նիւթեր չի պարունակէր:

3 Որոշ մարդիկ պէտք չէ ստանան այս պատուաստը

Այն մարդուն, որ ձեզի կու տայ պատուաստը ըսէք՝

- Եթէ դուք որեւէ ծանր (կեանքին վտանգ սպառնալու աստիճանի) պերժիք հակազդեցութիւն ունիք, ներառեալ հաւկիթի հանդէպ ունեցած պերժիք: Եթէ դուք երբեք կեանքին վտանգ սպառնալու աստիճանի պերժիք հակազդեցութիւն չէք ունեցած՝ հարբուխի պատուաստէն յետոյ կամ ծանր պերժիք ունիք այս պատուաստին որեւէ բաղադրիչի հանդէպ, դուք պէտք չէ ստանաք զայն:
- Եթէ դուք երբեք Guillain-Barré ախտանշաններու համընթացութիւն (ծանր, անդամալուծող հիւանդութիւն, որ նաեւ կանուանեն GBS) չէք ունեցած: Որոշ մարդիկ, որոնք իրենց առողջութեան պատմութեան մէջ ունեցած են GBS, պէտք չէ ստանան այս պատուաստը: Ասիկա

- պետք է քննարկուի ձեր բժշկին հետ:
- Եթե դուք վերջին 4 շաբաթուան ընթացքին, որեւէ այլ պատուաստանիւթեր ստացած էք, կամ, եթե դուք ձեզ լաւ չէք զգար: Կարելի է, որ անոնք ձեզի առաջարկէն սպասել: Բայց դուք պետք է վերադառնաք:
- Դուք պետք է հարբուխի պատուաստ ստանաք ասեղի ներարկման միջոցով, այլ ոչ թէ ոնգային սրակումի, եթէ
  - յղի էք
  - տկար ախտամերժ համակարգ ունիք,
  - որոշակի տեսական առողջական խնդիրներ ունիք
  - փոքր երեխայ էք, որ շնչարգելություն կամ ծանր շնչառություն ունի
  - երեխայ կամ պատանի էք, որ տեսական ասպիրինով բուժում կը ստանայ
  - սերտ շփում ունիք ունի մէկուն հետ, որ յատուկ խնամքի կարիք ունի՝ ծայր աստիճանի տկար ախտամերժային համակարգի պատճառով
  - 2 տարեկանէն փոքր էք, բայց 49 տարեկանէն մեծ: (6 ամսական եւ աւելի տարիք ունեցող երեխաները կրնան հարբուխի պատուաստ ստանալ: 6 ամսականէն փոքր երեխաները չեն կրնար պատուաստի ոչ մէկ տեսակը ստանալ):

Այն անձը, որ ձեզ կը պատուաստէ, կրնայ ձեզի յաւելեալ տեղեկութիւններ տալ:

4 Պատուաստի հակազդեցութեան վտանգները

Պատուաստի հետ, որեւէ այլ դեղի նման, կողմնակի ազդեցութեան հաւանականութիւն կայ: Ասոնք սովորաբար մեղմ կը լինեն եւ իրենք իրենց կանհետանան:

Հնարաւոր են նաեւ լուրջ կողմնակի ազդեցութիւններ, բայց անոնք շատ հազուադէպ են: LAIV-ը պատրաստուած է տկարացած ժահրէն եւ հարբուխ չի յառաջացներ:

Մեղմ խնդիրներ, որոնք հաղորդուր են LAIV-էն ետք՝ 2-17 տարեկան փոքրիկներ եւ դեռահասներ՝

- քթի հոսում, քթի խցանում կամ հազ
- տենդ
- գլխացաւ եւ մկանային ցաւ
- խոկոց
- Որովայնային ցաւ կամ պատահական փսխում կամ փորհարություն

18-49 տարեկան չափահասներ.

- հոսք քիթէն կամ քթի խցանում
- կոկորդացաւ
- հազ, դող, յոգնություն/թուլություն
- գլխացաւ

Ծանր խնդիրներ, որոնք կրնան հետեւիլ LAIV-ին

- Ծանր ալերժիք հակազդեցութիւնը կրնայ յառաջանալ որեւէ պատուաստանիւթէն (զնահատուած է որպէս 1 միլիոն դեղաչափէն 1-էն պակաս պարագային):

Պատուաստանիւթերու ապահովութիւնը շարունակ կը ստուգուի: Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար այցելեցէք www.cdc.gov/vaccinesafety/

5 Ի՞նչ տեղի կ'ունենայ, եթէ լուրջ հակազդեցութիւն կայ:

Ես ի՞նչ պետք է փնտռեմ:

- Փնտեցէք որեւէ բան, որ ձեզ կ'անհանգստացնէ, գործիական ծանր ալերժիք հակազդեցութեան

նշաններ, շատ բարձր ջերմութիւն կամ ընթացքի փոփոխութիւններ:

Ծանր ալերժիք հակազդեցութիւններու նշանները կրնան ներառել ցան (մորթի բիծ), դէմքի եւ կոկորդի այտուցում, շնչելու դժուարութիւն, սրտի արագ բաբախում, գլխապտոյտի զգացողութիւն եւ թուլութիւն: Ասոնք կրնան սկսիլ պատուաստանիւթը ստանալէն վայրկեաններ կամ ժամեր ետք:

Ես ի՞նչ պետք է ընեմ:

- Եթե դուք կը խորհիք, որ այդ ծանր ալերժիք հակազդեցութիւն կամ այլ շտապ բուժօգնութիւն պահանջող իրավիճակ է, հեռաձայնեցէք 9-1-1 կամ անձը տարէք ամենամօտ հիւանդանոցը: Այլապէս, բժիշկ կանչեցէք:
- Այնուհետեւ, հակազդեցութեան մասին պետք է տեղեկագրուի «Պատուաստանիւթի բացասական պարագաներու տեղեկագրութեան համակարգին» (VAERS): Ձեր բժիշկը կրնայ ներկայացնել այս տեղեկագիրը, կամ դուք կրնաք դուք ձեզի կատարել VAERS-ի կայքէջի միջոցով՝ www.vaers.hhs.gov, կամ հեռաձայնելով 1-800-822-7967 թիւով:

VAERS-ը միայն հակազդեցութիւններու մասին տեղեկագրելու համար է: Անոնք բժշկական խորհուրդ չեն տար:

6 Պատուաստանիւթէն Ստացած Վնասուածքի Հատուցման Ազգային Ծրագիր

Պատուաստանիւթէն Ստացած Վնասուածքի Հատուցման Ծրագիրը (VICP) դաշնակցային ծրագիր է, որ ստեղծուր է՝ հատուցելու այն մարդոց, որոնք որոշակի պատուաստանիւթերէն վնասուածք ստացեր են:

Մարդիկ, որոնք վստահ են, որ իրենք վնասուած են պատուաստանիւթի պատճառով, կրնան տեղեկանալ ծրագրի մասին եւ հայց ներկայացնել՝ հեռաձայնելով 1-800-338-2382 թիւով կամ այցելելով VICP-ի կայքէջը՝ www.hrsa.gov/vaccinecompensation հասցեով:

7 Ինչպէ՞ս կրնամ յաւելեալ տեղեկութիւններ ստանալ

- Հարցուցէք ձեր բժիշկին:
- Հեռաձայնեցէք ձեր տեղական կամ նահանգային առողջապահական վարչութիւն
- Կապ հաստատեցէք Հիւանդութեան Վերահսկման եւ Կանխարգելման Կեդրոնի (CDC) հետ.
  - Հեռաձայնեցէք 1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO) թիւով կամ
  - Այցելեցէք CDC-ի կայքէջը՝ www.cdc.gov/vaccines հասցեով:

Vaccine Information Statement (Interim)
Live Attenuated Influenza Vaccine

Armenian

07/26/2013

42 U.S.C. § 300aa-26

